

LLEGENDES D'ALTRES MONS

Xavier Bonillo Hoyos

Xavier Bonillo Hoyos és doctor en filologia catalana per la Universitat de Barcelona amb una tesi sobre el *Llibre de les Meravelles* de Ramón Lull. Va ser premi extraordinari de llicenciatura a la Universitat Rovira i Virgili, ha fet estances d'investigació a Roma, Palma de Mallorca, Freiburg, Londres i París i ha publicat diversos articles acadèmics i llibres.

Diu la llegenda que fa molt i molt de temps en un país molt i molt llunyà, hi va haver un jove net, fill d'un prosista afamat, que va veure la llum i com Pau, mentre recaptava els impostos als pobres jueus, un dia inesperat va saber que dedicaria tota la vida a les paraules, als mots, a la seva història i a les seves circumstàncies, a la seva idiosincràsia i a la seva evolució.

Aquest jove net de seguida es va adonar que, tot i que era la seva llengua materna, el català era molt poqueta cosa i no feia gaire fi. Raó per la qual va decidir que es dedicaria a les llengües romàniques. Així no esdevenia un botifler i a l'hora podia quedar bé amb el règim imperant. El jove net va aprendre molt bé el llatí i el grec i el francès, que era la llengua dels senyors de la capital, i l'anglès, que era la llengua dels moderns i dels homes gentils, i l'occità (abans conegut com a provençal), que era la llengua preferida per tots els romanistes, i l'alemany, que era la llengua franca entre romanistes, medievalistes i altres pervertits d'aquesta mena. Després, es deia d'ell, que havia estudiat l'àrab, l'hebreu, totes les llengües nòrdiques i, com que estava de moda en aquells temps, es comentava que parlava amb fluïdesa l'esperanto.

Aquest jove net, que havia estudiat pràcticament totes les llengües vives i mortes i fins i tot algunes que encara no havien nascut, va començar a fer nombrosíssims estudis i magnes obres en la solitud més absoluta, diu la llegenda, a còpia de sotmetre a l'esclavatge alguns col·laboradors i col·laboradores. Va fer

diccionaris fundacionals de la llengua del règim i, quan va poder, dels seus dialectes. I, com que no podia fer una guerra contra els que manaven, es va dedicar a guerrear contra alguns dels seus col·legues que ell considerava botiflers, diu la llegenda. I va editar alguns poetes medievals i en va inventar d'altres que ni tan sols havien existit, però el seu país llunyà també estava necessitat d'algun Ossian. I així, de mica en mica, va arribar un dia que va ser considerat un savi, o com es deia abans i explica la llegenda, una eminència en el seu ram.

Com que aquest jovenet, que ja no era tan jovenet, era tan famós (val a dir que era absolutament desconegut entre les persones normals) i havia esdevingut una autoritat acadèmica mundial de gran prestigi, un dia va rebre una invitació de la Universitat d'Oxford (la més antiga d'Anglaterra i coneguda arreu del món gràcies a vuit noiets que es dediquen al rem que entrenen al delta de l'Ebre i que solen perdre amb els vuit remers de la Universitat de Cambridge) per un congrés internacional de romanística dedicat a l'evolució gràfica i fonètica de la *h*, des del llatí vulgar als nostres dies.

Diu la llegenda que, quan aquest jovenet ja no tan jovenet, va rebre la invitació gairebé es va emocionar. Diuen les males llengües que algú va veure com li queia un llagrimeta, feble i inconsistent. Després d'aquest fugaç instant de feblesa, va recuperar la compostura i va continuar treballant. Cada dia es llevava a les cinc del matí, feia un cafetó i s'hi posava fins a les onze, aleshores prenia un suc i s'hi tornava a posar fins a l'una, aleshores menjava alguna cosa a la planxa lleugereta, perquè amb l'estómac ple no es podia treballar, i es fumava una *fària* (encara que ell sempre ho negava en públic), a les tres s'hi tornava a posar fins a les cinc, que prenia un te, a les sis continuava fins a les deu, quan sopava si tenia gana.

Quan va acabar la feina quotidiana, el jovenet ja no tan jovenet es va rellegir la invitació i va començar a pensar en la resposta més adequada. Sabia ben bé el que havia de fer, com ser educat i agraït, però sense donar importància a la invitació ni traspuar la més mínima emoció pel fet. La resposta, amb la corresponent acceptació, la va escriure en cinc o deu minuts, en un anglès perfecte, impecable, com un redactor expert de la *BBC*. A continuació, va dictar una carta a la seva secretària adreçada al ministeri corresponent, demanant l'autorització per abandonar el país en motiu del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford.

Diu la llegenda que els dies posteriors, el jovenet ja no tan jovenet va continuar la seva rutina de treball com si no passés res. Però en el fons del seu cor patia i patia per raons ben diverses: hauria arribat la seva resposta a Oxford? O els de correus haurien extraviat la carta en algun punt indeterminat entre el continent i l'illa? Si la carta havia arribat, els de la Universitat d'Oxford, haurien reconsiderat la seva proposta? Acceptaria el ministeri corresponent la seva anada a l'estranger? Massa preguntes es feia el jovenet ja no tan jovenet i això feia que el seu treball se'n ressentís. Però les seves ajudants feien com si no se n'adonessin i ell també se n'adonava i agraiïa interiorment que elles callessin. Però ell, que coneixia tots els secrets dels mots, era incapaç de verbalitzar la seva gratitud en aquest moment de dificultat.

Diu la llegenda que així van anar passant els dies i les setmanes i van passar alguns mesos, sense rebre cap resposta. Però quan el jovenet no tan jovenet ja havia perdut pràcticament l'esperança, un dia va rebre la confirmació de la invitació i el calendari, amb la corresponent acreditació al seu nom, del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford. L'alegria va durar poc, perquè de sobte, després d'haver-se enganxat l'acreditació a l'americana (sempre treballava amb americana i corbata), es va encoleritzar com el Déu de l'Antic Testament quan va adonar-se que el nom que reflectia el mirall només es corresponia parcialment amb el seu. Aleshores la ira es va transformar en decepció, en comprovar que efectivament els organitzadors havien comès set faltes d'ortografia en un nom de vint lletres. En altres circumstàncies hauria començat a escriure un article cruel i violent contra la ignorància i la manca de respecte d'aquesta gent, però com que ja havia redactat la seva conferència i, en el fons, li feia il·lusió anar a Oxford, va intentar oblidar-se'n, va amagar l'acreditació i no la va tornar a ensenyar fins al dia de la inauguració del congrés, però no se la va tornar a penjar mai més i, quan va tornar d'Anglaterra, la va destruir.

Pocs dies després va arribar un telegrama amb l'aprovació oficial del ministeri, en la qual concedia un permís d'una setmana al jovenet, en realitat força envellit, per acudir al I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford. En aquell moment, el jovenet envellit va sentir una felicitat completa i per primera vegada en més de trenta anys, diu la llegenda, que va abandonar la

seva rutina de treball. Va cercar el text de la conferència, més de quaranta pàgines dedicades a les diferents manifestacions fonètiques del fonema a Europa del segle V al XV, per bé que el nus de la conferència de fet es concentrava en els matisos sonors de la *b* muda en les cruïlles on es trobaven llengües en contacte durant l'edat mitjana. L'organització li havia concedit una hora i mitja per la seva xerrada, però ell en va preparar tres, no fos cas. A més a més, va traduir la conferència a tots els idiomes que coneixia, perquè cap dels seus col·legues no es perdés ni el més mínim detall del seu treball i perquè tothom se'n adonés de la seva erudició i de la subtilitat dels seus arguments.

Conta la llegenda, que quan el vellet va marxar cap a Oxford anava carregat amb més de trenta maletes amb còpies de la seva conferència i de les seves obres principals amb què havia d'obsequiar i havia d'il·lustrar els seus col·legues. El taxi que l'esperava a la porta va resultar insuficient per encabir-les totes i en va haver de cridar un altre. En deu minuts havia arribat a l'estació de trens i en poc més de dues setmanes havia recorregut els 2000 quilòmetres que separaven Oxford de la seva residència habitual a la vora del mar. Quan va arribar a la ciutat anglesa on se celebrava el I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies), va perdre una bona estona intentant trobar el seu hotel, ja que havia decidit rebutjar el que li oferia l'organització: tot i que apreciava alguns dels seus col·legues, no els suportava.

Encara que l'hotel era força acollidor i agradable i, com que ja estava acostumat als insectes gegants de tota mena que habiten en les cambres dels hotels britànics pel fet d'haver-hi estudiat per algun temps al país, diu la llegenda que aquella nit el vellet no va poder dormir. Es va llevar a les quatre de la matinada per no destorbar els insectes que reposaven, es va dutxar (amb aigua freda és clar), va prendre un cafetonet (si és que això és possible a la Gran Bretanya) i va començar a repassar la seva conferència (que en aquell moment ja se sabia de memòria). I es va adonar admirat pel seu propi geni desfermat que la seva prosa era plena de versos al·literatius, com els poemes èpics en anglès antic.

Diu la llegenda que la recepció prèvia a la inauguració oficial del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) va ser una gran desfilada de modelets. Segons l'organització, la recepció havia de començar a les nou. El vellet amb la conferència memoritzada i les seves trenta maletes carregades de paperots era davant de la porta a quarts de

vuit, però no era del tot sol, perquè alguns dels insectes més desvagats de la seva cambra d'hotel l'havien acompanyat. Dues hores després va arribar la secretària de l'organització amb un membre de seguretat de la universitat, que havia de controlar l'accés a la sala. Quan el vigilant va veure el vellet rodejat d'insectes i de maletes es va pensar que era un vagabund, però quan va anar a foragitar-lo, el vellet amb el seu millor somriure li va ensenyar la seva acreditació i li va demanar que l'ajudés a entrar a la sala les maletes.

Diu la llegenda que durant la recepció oficial prèvia a la inauguració del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford, el vellet va estar-s'hi tot sol envoltat de les seves maletes i dels, aleshores ja estimats, insectes, comptant mentalment els versos de la seva conferència com si no fes esment del que s'esdevenia a la sala. Tots els que hi entraven no s'adonaven que hi era, però el que més l'emprenyava era que no el coneguessin i ell, per orgull i perquè era el que havia arribat primer, no estava disposat a presentar-s'hi als nouvinguts ni als tocatardans.

Quan restaven cinc minuts per les onze en punt, la secretària va emmenar el ramat cap a la sala de conferències on s'havia d'inaugurar el I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford. Al final de tot, el vellet moribund d'ira i d'indignació acompanyat dels seus insectes i de les seves maletes, que el vigilant li ajudava a carretejar, repassava mentalment la seva conferència. Quan tothom s'havia acomodat a la sala de conferències, el vellet moribund, que era l'últim, es va adonar que hi havia un foradet a primera fila. Va travessar tota la sala, amb els insectes i les maletes i el vigilant que li donava un cop de mà per carretejar-les, s'hi va asseure i va fer deixar les maletes pels voltants al sofert i improvisat macip. Aleshores el vellet moribund en el gest més generós de tota la seva vida i agraït pel fet que aquell vigilant hagués tingut cura de les seves maletes i, sobretot, perquè havia estat l'únic ésser viu aparentment racional que s'havia adonat de la seva presència, va furgar en la seva butxaca, va treure un cèntim de lliura (que segons explica la llegenda en aquells temps llunyans era una veritable fortuna) i la hi va acostar. El vigilant va fer mala cara, però el vellet moribund va insistir en el gest, assumint que era un excés de generositat, però confirmant que la tasca del vigilant ben bé que s'ho havia valgut.

Diu la llegenda que el rector de la Universitat d'Oxford va ser l'encarregat de fer la presentació del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies). El vellet moribund va apreciar que el rector havia comès vint-i-cinc errades gramaticals, tres de sintàctiques, quatre pronúncies dialectals (intolerables en un registre estàndard) i tretze vocalitzacions incorrectes (que no va poder discernir si eren causades per la mala fixació de la dentadura postissa o per la descurança del rector). Quan el rector va concloure la seva infame presentació, al parer del vellet moribund, va donar pas a la primera conferència que havia d'anar càrrec del catedràtic de filologia gòtica de la Universitat d'Oxford.

El vellet generós, sobtat, va comprovar que no coneixia aquell pobre ancià xacrós i bonhomíós. Aleshores va preguntar a algun veí, diu la llegenda, qui era aquell senyor. Algú li va respondre amb veu baixa que es tractava del catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford. En sentir la resposta, el vellet generós, que per primera vegada a la vida i després del seu gest de màxima generositat demostrava ignorància sobre alguna cosa, va pensar que estava envoltat d'estúpids ignorants i va repetir la pregunta cap a un altre cantó. Aleshores, algú li va recitar la biografia abreujada del catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford, fins que algú altre els va fer callar amb l'onomatopeia habitual: psst!!!

Diu la llegenda que, el vellet un cop ignorant es va assabentar que era un orfe, que escrivia històries demencials sobre nans i nimfes o alguna cosa semblant i que era sord, raó per la qual no l'havia sentit mentre feia les preguntes. Acabats els agraïments, el catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford que havia d'inagurar el I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) va advertir l'auditori que parlaria sobre la *h* a l'edat fosca, però que faria la conferència en gòtic estàndard postfabrià, per respecte a la seva càtedra i als antics pobladors de l'illa i va advertir que, qui no comprengué el gòtic estàndard postfabrià, disposava d'uns revolucionaris estris on podria escoltar la traducció simultània a l'anglès. El vellet cada cop més irritat es planyia en silenci i per primer cop durant la seva llarga vida va tenir una sensació lleu de buidor i es va preguntar en un to melangiós si tants anys d'estudi i de sacrifici havien valgut la pena. Ni ell mateix es va voler respondre aquesta pregunta i, recuperat l'orgull, va decidir renunciar a la possibilitat de fer servir el meravellós estri de traducció, encara que no entenia ni una sola paraula en gòtic estàndard postfabrià.

La conferència del catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford que inaugurava el I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) va ser brillant, diu la llegenda. Va tractar sobre diversos aspectes desconeguts pels crítics, va oferir assenyades hipòtesis sobre l'indoeuropeu (l'esperanto dels romanistes) i va reconstruir, a parer de tot l'auditori, encertadament les diverses manifestacions sonores de la *h* durant l'edat fosca a les diverses tribus bretones documentades. Tot plegat adobat amb elegants i oportuns acudits típicament britànics, que només els més espavilats eren capaços d'entendre. Lògicament, diu la llegenda, el vellet, mentre s'anava confirmant a ell mateix que no entenia ni un borrall de gòtic postfabrià, es va anar alterant de mica en mica. Com que era a primera fila i no es podia fer fonedís en aquell moment i ell sol no podia carretejar totes les maletes (en aquell moment ja no sabia on havien anat a parar els insectes), intentava dissimular i demostrar al conferenciant que estava atent al que deia. De tant en tant, el vellet feia petits gestos de desaprovació, per tal de fer veure al conferenciant que no acabava d'estar d'acord amb el que acabava de dir o fer-li veure que no l'acabava de convèncer la seva hipòtesi. Com diu la llegenda, la realitat era que el vellet no va entendre ni una paraula del que deia el catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford i amb gran decepció per la seva banda no va formar part del grup dels escollits que va entendre els subtils acudits de què estava farcida la conferència.

El vellet estava del tot neguitós. Feia que somreia, assentia, es passava les mans per la cara i es removia compulsivament a la seva cadira: ara moc la galtona esquerra, ara moc la galtona dreta. I així que passava el temps, s'acabava de confirmar a ell mateix que no entenia ni un sol mot de gòtic (als quaranta-cinc minuts de conferència es pensava que s'havia adonat dels principis morfológicosintàctics de la llengua i del significat d'unes cinc-centes paraules, però va ser un miratge) i s'apropava l'hora de la seva intervenció, va percebre amb precisió com li va pujar la pròpia temperatura corporal i diu la llegenda que el vellet va sentir per primera vegada durant la seva llarga vida, que començava a esgotar-se, com una gota freda, com el cor d'un bisbe, li queia des del front al bescoll pel cantó de l'orella. La sensació va fer que el vellet fes un petit bot, la conferència del catedràtic de gòtic estava a punt d'acabar, la portes de la sala de conferències es van obrir i els professors italians van aparèixer i es van asseure amb la seva discreció i elegància habitual.

Diu la llegenda que en aquell precís moment el vellet, contra els seus costums i les seves conviccions més pregones, va deixar de seguir amb atenció la conferència del catedràtic de gòtic de la Universitat d'Oxford que estava a punt de concloure la inauguració del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies), va recordar de memòria la seva conferència i va decidir que, com un gest de concòrdia amb el seu auditori i per tal que fossin capaços de comprendre-la plenament, reproduiria la versió en prosa. Estava content i concentrat: segur que seria un èxit i deixaria bocabadada l'audiència. Abans que el catedràtic de gòtic finalitzés la seva conferència amb el consuetudinari: *Thank you*. El vellet es va aixecar de la seva cadira, es va apropar sigil losament cap a les maletes, les va obrir i va començar a repartir llibres amb la còpia de la seva conferència amb les traduccions corresponents. El catedràtic de gòtic, com que era mig sord no es va adonar de la fressa, però la resta de presents, que ara tornaven a prestar-li certa atenció conscients que estava a punt d'acabar, no acabaven d'entendre ben bé el que passava ni el que feia aquell vellet xaruc. Diu la llegenda que, mentre el catedràtic de gòtic es retirava i el presentador dels conferencians li agraiïa la seva aportació, el vellet encara repartia papers i papers entre l'auditori.

El presentador va esperar pacientment que el vellet repartís tot el que havia de repartir, però com que va veure que la cosa encara havia de durar uns minuts, va decidir fer deu minutets de recés. En tres o quatre segons la sala va restar buida, tothom es va dirigir a la cafeteria més propera a menjar o a beure. Només el vellet es va quedar a la sala de conferències, va pensar que així, en solitud, es podria concentrar millor per la seva exposició. Aleshores es va adonar que tothom havia abandonat els seus llibres i les traduccions de les seves conferències. Però, en el fons va pensar, la cafeteria no era el lloc més adequat pels seus escrits plens de saviesa, de subtilitat i d'erudició.

Diu la llegenda que, mentre el vellet esperava, un parell de minuts abans de l'hora establerta per la conferència del vellet va aparèixer el coordinador i amfitrió del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies) de la Universitat d'Oxford. Amb ell van arribar tots els assistents alemanys. A l'hora en punt van entrar els anglesos i la resta de britànics. Espanyols i francesos van entrar quan el presentador feia tres minuts que parlava. El coordinador del congrés que havia de presentar el vellet i

la seva conferència va reproduir fidelment els errors que el vellet havia trobat en els seus noms i cognoms en la seva identificació pel congrés. Aquesta persistència en l'error, el va fer empenyar, però s'havia de mossegar la llengua, prou que ho havia entès això en aquells moments.

Segons la llegenda, tot i que posseïa davant seu la transcripció de tota la seva conferència en anglès, el vellet va preferir recitar-la de memòria, perquè pensava que resultaria més natural i expressiva. Tot i la seva experiència i la seva facilitat amb l'anglès, va començar amb cert nerviosisme. De tant en tant, s'entrebancava. Altres cops s'adonava ell mateix que la pronúncia no acabava de ser tan perfecta com hauria de ser i molts cops, sense voler-ho, reproduïa les al·literacions sense voler-ho. De mica en mica, però, va bandejar aquestes vacil·lacions i es va relaxar. Va estirar les cametes per sota de la taula, va apujar les manetes damunt la taula i va abaixar l'esguard, ferm al sostre des que havia començat, i va intentar mirar als ulls del seu auditori.

Diu la llegenda que els efectes que aquella sobtada i inesperada visió va provocar en el vell li va acabar causant, al cap i a la fi, la mort. En menys d'un segon d'observació de l'auditori, es va adonar que els catedràtics més veterans, incapaços de suportar dues conferències d'aquella magnitud, dormien profundament. Els que encara tenien esperances de viure uns quants mesos més, almenys no feien gaire soroll. Però els que ja havien reservat un apartamentet en alguna coqueta urbanització de l'infern, roncaven com a truges. Els francesos, pel seu cantó, que ja havien expressat una queixa formal a l'organització després de la primera conferència perquè la traducció simultània només es feia en anglès, en comprovar ofesos que no s'havia solucionat res, es van alçar i van abandonar la sala absolutament insultant els organitzadors i la reina mare. Cosa que interrompre els descans d'alguns catedràtics. Els espanyols, aprofitant l'avinentesa i com que ja havien trobat una tasca on hi havia truita amb patetes i pernil, es van unir a la protesta dels francesos i també van marxar. Els italians, que encara no hi havien entrat, van aprofitar per asseure's al costat de les noies més maques del congrés, que ja havien descobert en la primera conferència.

La ira que sentia en aquell moment era indescriptible. Només els cossos dels condemnats a l'infern havien arribat a la mateixa temperatura que les vísceres del vellet. Tot i això va continuar la conferència com si no passés res, però definitivament, havia perdut qualsevol esperança. Va intentar enllestir tan ràpid

com va poder i va accelerar la dicció. En determinats moments, i ell ho sabia, semblava que parlés un texà. En el fons del seu cor se sentia avergonyit, però també era conscient que l'auditori no es mereixia res millor. Cinc minuts abans d'acabar la xerrada, el vellet xaruc es va adonar que havia fracassat i que hauria estat molt millor quedar-se a caseta tan tranquil, amb la dona, amb la secretària, amb les humitats, amb la ignorància. Però, no, el vellet va ser vanitós i va voler lluir-se com sis fos una vulgar ballarina del *Moulin Rouge*. I ara, va pensar, estava purgant la pena. Tanta via va fer que, vint minuts abans de l'hora fixada per la finalització de la conferència, el vell xaruc, decebut i que pagava per la seva vanitat, va concloure la seva participació amb l'habitual i, en aquest cas, hipòcrita: *Thank you*. Com a nota folklòrica el vell xaruc, diu la llegenda, va donar les gràcies en 534 idiomes. Evidentment no va donar les gràcies en la seva llengua materna, no fos cas que el titllessin de província.

El coordinador i presentador del el I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies), pensant amb bon criteri que, si deixava marxar l'auditori mitja horeta més abans de la tercera i darrera conferència matinal abans de l'àpat de migdia, gran part dels presents arribaria absolutament ebri, va decidir improvisar un petit col·loqui i va demanar si algú tenia alguna pregunta pel vell xaruc, diu la llegenda. Un jove va alçar la mà, la secretària a petició del presentador va apropar el micròfon fins al seu lloc i aleshores el jovenet va fer la demanda, que de fet va sonar com un retret: "M'agradaria puntualitzar que, en contra de la pronúncia semiaspirada de la *b* del dàlmata al segle XV suggerida pel senyor vellet xaruc, està del tot documentat i sembla que hi ha algun enregistrament magnetofònic en el qual s'aprecia clarament que la pronúncia aleshores consistia en una doble aspiració. Més o menys: ah, ah!".

Diu la llegenda que, abans que el jovenet pogués acabar el segon "ah", el vell xaruc ja no va poder suportar més la tensió ni la pressió del moment i vermell com un titot d'aigüera i fent l'esforç físic més important de la seva existència, es va alçar de la cadira, amb els dos braços en alt, amb la mirada perduda, bavejant entre les commissures dels llavis, i va cridar directament al jove i a tot l'auditori en *cockney* casolà: *Go fuck yourself*. En aquell moment el coordinador va donar per conclòs el col·loqui tranquil·lament, la majoria dels presents va marxar volant de la sala i els que dormien es van despertar i van començar a aplaudir sincerament. El vellet

xaruc, amb els cabells esbullats i amb la gota de suor que li regalimava, va recollir els seus paperots i va fer-se fonedís en un segon, va recollir les seves maletes (ara buides), va cridar dos taxis i es va dirigir a l'aeroport. Abans de l'hora de sopar ja era a casa. La dona li va preguntar com havia anat tot, però no va obtenir-hi cap resposta. Tampoc la secretària.

Uns anys després, diu la llegenda que el carter va fer arribar a la casa del vell un paquet força voluminós. El vell, molt corcat per l'edat i per l'urc interior que sempre havia arrossegat, va obrir-lo amb dificultats i es va adonar avergonyit que es tractava de l'edició de les actes del I Congrés Internacional Sobre l'Evolució Morfograficofonemàtica de la H (Del Llatí Vulgar als Nostres Dies). Tot i que els editors no havien reproduït les intervencions posteriors al seu col·loqui, el vellet moribund va agafar els dos volums de més de 4000 pàgines d'erudició i de saviesa sobre la *h*, es va apropar al foc i va deixar caure els dos llibres a la llar. El paper va espetegar, es va cremar i va empudegar tota la sala, com el mateix vell feia des de feia anys i anys sense adonar-se.